

IKERTÜKÖR

SZÉNACHIPS

◆ A disznóölésnek, a torridának, meg a kakasviadalnak leáldozott, vár a gyöngéd, steril modernitás! Félre a visszamaradott, rémséges törzsi szokásokkal, minden barbársággal, a vérben tocsogó, sötét perverziókkal! Jobb érzésű ember amúgy is vegetáriánus, és azon belül is a Boldog Brokkolik jogaiért küzdő aktivista, aki tiszta szívvel kiáll a testnedvektől megtisztított világért... A gázok helyett, mint a reklámokban láthatjuk, már most is pici zöld pöttyöcskék áramlanak a belekben, mégpedig csinos vektornyilakká rendeződve, szép sorban, akár az ovisok. Rajta vagyunk a Vérmentes Szülés projekten, amelynek keretében a csecsemők eztán mézes vaníliaöntetben jönnek a világra. A hölgyek havi rendszerességgel rózsaszíromolajat fognak kibocsátani apró levendulapárnákra. A műtéteket távgyógyászok végzik, a kioperált rendellenességek halk csilingeléssel foszlanak szerte a levegőben, mint egy Disney-mesében. A jövőben, ha valaki megvágja az ujját, a sebnyílásból bíbor pillangók kapnak szárnyra, és ellibegnek az alkonyatba. Az öngyilkosok és az autók elgázolta gyalogosok pedig az aszfaltra zuhanva csörömpölő LEGO-elemekre esnek szét, majd rögtön újra összekapaszkodnak, és visszanyerik humán alakjukat. A jövő elkezdődött, édes egykomáim! Nemrég valaki kibiggyesztette internetes üzenőfalára egy kimonodottan csinos ifjú hölgy fotóját, amint az orosz hőmezőkön elejtett farkassal pózol. Finom lelkű ismerősöm kommentelt is hozzá: rohadj meg! Minthogy ez a felszólítás a derék négy lábú esetében feleslegesnek tűnik, kizárásos alapon az amazon jöhet szóba. Utána kattintgattam, és kiderült, hogy a díva, aki nem mellel egy rangos nemzetközi vadászszervezet magasrangú tisztségviselője, valóban meghökkentő színvonalon él, bálozik, birtokait filmforgatásra engedi át, szafarira, hajtásra jár, pezsgővel koccintgat, szóval nem a sötét nyomorúság keserű levét szürcsöli. Igazi elitmímelő úrgazdag. Vagy akár elithez tartozó régi gazdag, hisz családfáját nem láttam. Nem tűnt szimpatikusnak, oké. De akkor hogy is álljunk hozzá ehhez a vadászósdihoz, szimpátián innen és túl? Vadászidény se legyen? Vadászenvedély se? Puska se? Fogjuk meg egymás kezét, és táncoljuk körbe a világot? Az angol koronaherceget is pellengérré állítjuk? Ilyen egyszerű lenne? Rendben, a szép új világban puskával felszerelt őzek és vaddisznók pózolnak majd a Nimród Vadászújság poszterén, mellettük leterített, kivéreztetett kövér bajor úriemberek stüszikalapban, hórihorgas arisztokraták cvikkerrel, kilógó nyelvvel. És persze nem használunk internetet, mobiltelefont, nem iszunk kávét, nem lakunk batárnagy, fűtött házakban, melyeknek egy szegletében nem áll majd hidegen a sör és lazac, továbbá nem utazunk autóval, mert felszabadítottuk az összes rabszolgát, akiknek vére árán mindez a rendelkezésünkre állt. Elégedetten majszolunk egy kis szénachipset. Probléma megoldva!

Egy-egy mai vers,
a szerző külföldi, hol nő, hol férfi.
Akik rápillantanak, költők maguk is,
egy férfi és egy nő.
Ugyanaz a szöveg kétféle
arcát mutatja kétfelé...

Szöveg - Lackfi János és Szabó T. Anna /
ÜZENETE ÉRKEZETT

SEB

Ez az egyik legkegyetlenebb vers, amit valaha olvastam – és vigyázat: brutális dolgok következnek, abba lehet hagyni az olvasást! A költészetet általában a szép és nemes dolgok megéneklésére szokták fenntartani (a líra a pacsírtadalt, az epikus költészet pedig, ugye, a háború nemes szépségét dalolja el), de másra is való a vers: a traumák megmutatására. Ehhez azonban igazi bátorság kell, még a legnagyobb költők is takargatják a legmélyebb sebeiket (hisz a közönségnek „nem takart seb kell, inkább festett vérzés”). Vagy mégsem? A „trauma” görög szó, sebet jelent. A sebnak sokrétű szimbolikus jelentése van, egy 1349-es kéziratban egyenesen vulvához hasonlatosnak ábrázolják Krisztus sebet – ez arra utal, hogy az egyház ebből a sebből, ebből a résből született, és erről tesz tanúbizonyosságot. Akkoriban egy ilyen képet nem tekintettek blaszfémiának; véresebb időket éltek annál, semmint hogy megengedjék maguknak a finomkodást. Vér és költészet egy töről fakad: a fájdalomból és a halálfélelemből. A szépség szintén.

Aki végignézett már disznóölést, és nem borzadt, az nem tud vagy nem akar együtt érezni az állattal. Egy regényben épp nemrég olvastam, hogy a disznóölők „röhögve mesélték, hogy a friss pacalból készített tizórai előtt úgy tisztogatják meg a zsebukben dohánymorzsáktól vagy portól bepiszkolódott bicskájukat, hogy azt az élő állat hátába mártják”. Ez maga a nyers kegyetlenség. Ma is tartanak sokféle véres és tömeges állatmészársókat. De vajon mi zajlik ebben a kedélyesen induló, ünnepi derűvel, falusi mulatsággal kecsegtető versben? Igen, a walesi költő jól látja: ez több mint szadizmus: ez maga a rítus.

„...Akadt, aki félt...” Elképzelem a halott állatból előhúzott kisgyerek arcát. Trauma ez a javából, amit a kevésbé érzékeny gyerekeknél felold talán a közönség nevetése: a császármetszés vagy a születés beavatási szertartását játsszák el éppen. A disznóölés véres halálrítusa után az élet mágiáját. Az érzékeny gyerek viszont csak a vért és az erőszakot látja benne, nem az örömet.

Amikor a verset fordítottam, Nadas Péter története járt a fejemben a túlérzékeny falusi kisfiúról, akit a közösség férfitagjai úgy akartak leszoktatni szeméremtellestől, hogy naponta „gyöngéd, ölelő, szeretetteljes és kíméletes” módon lefoglalták, és kasztrációval fenyegették. „A kisfiú valóban tart ettől, de félelme épp oly rituális, mint amilyen rituális maga a fenyegetés. Szorítja a kukacát, torka szakadtából üvölt és visít, ahogy illik, s igyekszik kitépni magát a gyöngéd ölelésből.” Az asszonyokhoz menekül, ám a rítusnak még ezzel sincsen vége; de legyen itt elég ennyi. Hogy mi a tanulság? Talán az, hogy mindenki sebez vagy sebzódik. Hogy vannak mézások, és vannak áldozatok. Hogy az arénák véres karéja körül hömpölyög és zajlik a hétköznapi élet. ◆

Robert Minhinnick: Ünnep

Ha disznót vágta, akkor megették
mindent:

épp csak a sörite volt felesleges –
leperzselték, azután lesikálták.
A disznótor falun igazi ünnep:
megcsapolták a gyömbérsört, a bort,
a munka kész, a böllér kését törli
egy köteg szalmán, tréfálkozik, a disznó
vére a porban, szedersötét cseppek
szertetaposva. S ekkor jött a játék
vagy rítus, amelytől akadt, aki félt:
a legkisebb gyereket beledugták
a disznó hasába, s nevetve húzták elő
a sebből.

»» Szabó T. Anna
fordítása

